

**TÜRKİYE'DE OKUL ÖNCESİ EĞİTİM SORUNU SOSYAL HAYATA YANSIMALARI
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

**PRE-SCHOOL EDUCATION PROBLEMS IN TURKEY SOCIAL LIFE REFLECTIONS AND
SOLUTION PROPOSALS**

Doç.Dr. Mustafa ARSLAN

Uluslararası Karadeniz Üniversitesi, David Agmashenebeli Alley, marslan@ibsu.edu.ge, Tiflis /
Gürcistan

ÖZ

Bu araştırmanın amacı Türkiye'de kişisel gelişim açısından büyük önem arz eden 0-6 yaş arası çocukların eğitimi sorununu, bugünkü sosyal hayata yansımalarını incelemek ve çözüm önerilerinde bulunmaktadır. Bireyler alışkanlıkları 0-6 yaş arasında edinirler ve ömür boyu genellikle o alışkanlıkları taşırlar. Bu açıdan söz konusu yaş aralığının eğitimi çok önemlidir. Bireyin evrensel değerleri edinmesi, topluma uyumu ve toplum içerisinde hayatını sağlıklı bir biçimde sürdürmesi yani sosyalleşmesi için gerekli eğitim 0-6 yaş aralığında verilmelidir. Nitel araştırma bağlamında döküman analizi yapılarak ilgili kaynaklar taranarak veriler analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre Türkiye'de okul öncesi eğitimi içeren sadece ilkököl öncesini kapsayan anaokulu eğitimi dışında devlet kontrolünde herhangi bir eğitim verilmeyeceği anlaşılmıştır. Dünyada çocuk bahçesi adıyla benzer kurumların olduğu saptanmıştır. Milli ve evrensel değerlerin edinildiği yaş aralığındaki çocukların eğitimi bakıcıların, kreşlerin (çocuk bakım evi), tecrübesiz anne babaların, akıllı telefonların, televizyonların, internetin insiyatifine bırakıldığı belirlenmiştir. Bunun sonucunda toplumda sosyal bir çözülmenin yaşandığı ve önlem alınmazsa yaşanmaya devam edeceği açıkça görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi eğitim, kişisel gelişim, sosyal hayat, yansıma, çözümler

ABSTRACT

The purpose of this research is to deal with the problem of education of children between 0-6 years, which is of great importance in terms of personal development, to examine its reflection on today's social life and to suggest solutions. Individuals acquire habits between 0 to 6 years and usually carry these habits lifetime. In this respect, the education of the this age range is very important. The education required for the individual to acquire universal values, to adapt to collective life and to maintain his or her life in a healthy way, i.e. socialize, should be given at the age of 0-6 years. In the context of qualitative research, document analysis was conducted and related resources were analyzed and reviewed. According to the results obtained, it was understood that no education was provided under state control including pre-school education except for kindergarten education. It has been determined that there are similar institutions in the world under the name of Children's Garden. It has been determined that children in this age range, where national and universal values are acquired, are left to the care of nurses, nurseries, inexperienced parents, smart phones, televisions and the Internet. As a result, it seems that there is a social dissolution in the society.

Keywords: Pre-school education, personal development, social life, reflection, solutions

1. GİRİŞ

Trafikte seyir halinde iken bireyin içinden çıkan bir canavar bazen insanı tanınmaz bir hale getirebilmektedir. Trafikteyken o panik ve canavarlaşmış birey diğer araç kullananları da olumsuz etkilemektedir. Batı'da ve kimi yerlerde trafikte korna çalmak bile hoş karşılanmamaktadır. Korna sesi duyduklarında ise insanlar korna çalanın yüzüne tuhaf tuhaf bakarlar, o kişideki anormalliği anlamaya çalışırlar. Yaya, yaya geçidine ayağını bastığında akan trafik durur, yayaya öncelik verilir. Bu aslında insanların birbirlerine olan saygılarından kaynaklanır. Bu saygı bireylere eğitimle kazandırılır. Ancak bu eğitimin kazandırılacağı yaş aralığı çok önemlidir.

Türkiye’de sosyal anlamda toplumda değişik sorunlar, bozulmalar yaşanmaktadır. Bunun en temel sebeplerinden birisi zamanında edindirilmesi gereken eğitimin verilmemesindedir. *Eğitim Şart* sözü dillerde pelesenk olsa da bu eğitimin nasıl yapılacağına yönelik çözümler ortaya konmuş değildir. Bunun sonucunda bugün toplumda sosyal, ahlak ve kanun dışı sorunların önü alınamaz olmuştur. Mevcut eğitim sistemi sorunun odak noktasına yönelik bir çalışma yapmadığından bunun bir sonucu olarak toplumda bireylerin davranışları kontrol edilemez hale gelmiştir. Toplumda beliren şiddet, hırsızlık, cinayet, tecavüz, yalan vb. vakaların oranı her yıl gittikçe artmaktadır.

Kızmaz (2012:54) Gelişmekte Olan Ülkelerde Suç: Suç Oranlarının Artışı Üzerine Sosyolojik Bir Çözümleme, başlıklı çalışmada gelişmiş ülkelerdeki suç oranının düşük olmasını aşağıdaki nedenlere bağlamaktadır.

Modernleşme süreci ile birlikte toplumların ekonomik, teknolojik, siyasal, kültürel ve demografik alanında önemli değişimler meydana gelmektedir. Geleneksel yapıdan modern yapıya geçiş sürecinde toplumların özellikle ekonomik, sosyo-kültürel değerler/kurumlar ve demografik alanında meydana gelen değişimler, toplumda önemli sosyal değişimleri de tetiklemektedir. Kentleşme düzeyinin artması, aile kurumunun zayıflaması, alkol ve uyuşturucu alışkanlığının gelişmesi, kültürel farklılığın ve çatışmanın artması, geleneksel değer ve bağlılıklarının zayıflaması ve enformel sosyal denetimin çözülmesi gibi modernleşme süreci ile ilintili olarak ortaya çıkan hususlar doğrudan suç oranları ve suç kalıpları üzerinde etkili olan gelişmelerdir.

Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla Türkiye’de 2002’de 3581 dolar iken 2010’da 10560 dolar, 2014’te 12112 dolar oluştur (TÜİK, 2017). Türkiye’de en çok işlenen suç oranlarına yönelik rakamlar incelendiğinde ise tam aksine ekonomik refah arttıkça suç oranının arttığı gözlemlenmiştir. Türkiye’de 2011-2014 yılları arasında suç oranları %58 artmış ve cinayet sıralamasında 41 ülke arasında 13. sırada yer almıştır. 2004-2014 yılları arasında şiddet, taciz ve tecavüz suçları 14 kat artmıştır. 2005-2010 yılları arasında 100.000’in üzerinde kadın cinsel saldırıya uğramıştır. Son yedi yılda kadın cinayetleri % 1400 artmıştır. Her 10 kadından 4’ü fiziksel şiddete, 7-9 yaş arasındaki her dört kız çocuktan biri cinsel şiddete uğramıştır. Tacize uğrayan 5-10 yaş çocuklarının %55’i; 10-16 yaş çocuklarının %40’ı ensest mağduru olmuş ve 2013’te yapılan bir araştırmaya göre Türkiye’de çocukların %74’ü şiddetin en az bir biçimine (aç bırakma, odaya kilitleme, kulağını çekme, dayak atma vb.) maruz kalmıştır (Doğaner, 2017). Refah seviyesinin artması Türkiye’de suç oranını azaltmamıştır dolayısı ile sorunun çözümünü başka alanlarda aramak gerekmektedir.

Doğaner (2017), Türkiye’de Suç İstatistikleri Neye İşaret Ediyor? başlıklı yazısında çok ilginç bir noktaya vurgu yapmaktadır. “Deneyim göstermiştir ki din unsuru bu suçların önüne geçmek için zayıf kalmıştır. Fakat bu, İslam kötüdür anlamına da gelmez. Dinin bu sorunların üstesinden gelmek için başat unsur olmadığı söylenebilir. Öyle ki Türkiye, %98’i Müslüman olan bir ülkedir. Yani din bu suçlara doğrudan engel olabilseydi, şu anda bu sorunlar yerine başka şeyler tartışıyor olurduk”. Dini öğretiler de bireyin kanun ve töre dışı davranışlarda bulunmasının önüne geçememektedir.

Bebeklik ve çocukluk yıllarının kişiliğin temel karakter yapısının şekillenmesindeki etkisi çok büyüktür. “Freud, beşinci yılın sonunda kişiliğin oldukça biçimlendiği ve bu yaştan sonraki gelişimin, temel yapının işlenmesiyle sınırlandığı inancındadır” (MEGEP, 2009:10). Bireyde karakter oluşumu büyük oranda bu dönemde tamamlanmış olmaktadır dolayısı ile olumlu olumsuz artık edinilen her türlü alışkanlık yaşam boyunca kişiyle birlikte.

Yılmaz (2003:13), okul öncesi eğitimi; “0-72 aylık çocukların tüm gelişimlerini, toplumsal kültürel değerleri doğrultusunda yönlendiren, duyguların gelişimini ve algılama gücünü arttırarak akıl yürütme sürecinde ona yardımcı olan ve yaratıcılığını geliştiren, kendini ifade etmesini ve özdenetimlerini kazanmasını sağlayan, sistemli bir eğitim sürecidir”, şeklinde tanımlamaktadır.

0-6 yaş grubu çocukların zihinsel, fiziksel, duygusal, kişisel gelişimlerini doğru biçimde karşılayacak ve destekleyecek yetişkinlere ihtiyaçları vardır. Bu dönemde çocukların kişisel gelişiminde bakım verenlerin, yaşadığı çevresel koşulların, rehberlik edenlerin etkisi büyüktür. Uygun olmayan ortamlarda gelişen çocuklarda yetiler olumsuz olarak gelişir. Sonraki yaşamında birey bu açığı kapatmaya çalışsa da zamanı geçtiği için zordur (Metin vd., 2017:40).

Okulöncesi dönem, çocukların her anlamda gelişimlerinin en hızlı olduğu zaman aralığıdır. Araştırmalar sonucu elde edilen bulgulara göre zekanın, kişiliğin ve sosyal davranışların bu kritik dönemde oluştuğu saptanmıştır (Myers, 1992). Bu dönemdeki gelişmeler çocuğun sonraki yaşamındaki öğrenme, büyüme,

edinme, kabiliyetlerini önemli ölçüde etkilediği görülmektedir. Birey zihinsel gelişim sürecinin dört yaşına kadar %50'sini, dört yaşından sekiz yaşına kadar %30'unu, sekiz yaşından 17 yaşına kadar %20'sini tamamlar (Bloom, 1964). Bu bağlamda okul öncesi eğitim yaş dönemi çocuğun gelişiminde önemli bir zaman dilimidir.

Türkiye şartlarında okul öncesi çocukların eğitimi ailelerin inisiyatifindedir. Devletin konuyla ilgili son yıllardaki çalışması ana okulları olmuştur. İlkokul öncesi sadece bir yılı içeren bir dönemdir. Daha çok oyun, boyama, el becerilerinin gelişimi, alfabe ve sayıların öğretimine yönelik bir eğitim verilmektedir.

Kimi aileler bu sürece dahil olmaktadır ancak nasıl yürüteceği konusunda pedagojik bir bilgiye sahip değillerdir. Televizyon, internet, cep telefonu, dijital oyunlar ailelerin bu dönemde önünü alamadıkları yardımcı oyalama araçlarıdır. Anne babaların, kreşlerin veya bakıcıların bu yaş grubu çocukları yetiştirme tutumları onların nasıl bir kişilik edineceğinin belirlenmesinde çok önemlidir. Özellikle anne ve babanın bu dönemde çocuğun gelişimindeki etkisi onların gençlik ve erişkin dönemlerine de yansıtacaktır (Özdemir vd., 2012).

Bireyin gelişim dönemleri içerisindeki en önemli aşama 0-6 yaş aralığıdır. Bireyin yaşamına etki edecek tüm davranışlar, alışkanlıklar bu dönemde edinilir. Toplum içerisinde kişinin yaşamını sürdürmesi bakımından önemli olan evrensel değerler (adalet, saygı, dürüstlük, sevgi, barış, paylaşma, sabır vb.) bu dönemde kazandırılır. Bu zamanda kazandırılmayan değerlerin sonra edindirilmeye çalışması zordur. Bu bağlamda 0-6 yaş grubuna yönelik çocukların eğitimi çok planlı ve bilinçli bir biçimde titizlikle gerçekleştirilmelidir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada Türkiye'de 0-6 yaş çocukların eğitimi sorunu, sonuçları ve çözüm önerilerini açıklamak amacıyla nitel araştırma kapsamında doküman analizi yöntemi kullanılmıştır.

Veriler, nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılacak konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelemesi, mevcut kayıt ya da belgelerin, veri kaynağı olarak sistemli incelenmesi olarak ifade edilmektedir. Başarılı bir doküman incelemesinin temel şartı, konuya ilişkin belgelerin bulunması, incelenmesi ve belli durum ya da görüşleri ortaya çıkartacak bir senteze varılabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılabilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006; Karasar, 2007 akt. Yıldız, 2016: 403).

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini çocuk eğitimi evrenini ise 0-6 yaş grubu çocukların kişisel gelişimlerine yönelik eğitim oluşturmaktadır. Kişisel gelişimin evrensel, ahlaksal ve milli değerleri içeren yönleri araştırmanın odak noktasını oluşturmuştur. Dürüstlük, adalet, saygı, sevgi, emanet, bağışlayıcı olmak, cömertlik, dil, din, tarih, vatan vb. değerlere örnek olarak gösterilebilir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Konuyla ilgili makale, kitap, bildiri, tezler incelenerek ilgili bölümler fişlenerek belli bir sıraya konmuştur. Toplumda baş gösteren temel sorunlara yönelik kaynaklar, 0-6 yaş grubu çocukların eğitiminin önemine yönelik dokümanlar, sorunun tarihi süreçteki çözümüne yönelik kaynaklar, günümüzdeki çözümüne dair kaynaklar sırayla tespit edilmiştir. Söz konusu başlıklar altında veriler tasnif edilmiştir. Tasnif edilen verilere analiz edilerek yorumlanmıştır.

3. BULGU VE YORUMLAR

Birleşmiş Milletler üye ülkeler için 17 adet Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (SKH) belirlemiştir. Konuyla ilgili olarak bu hedeflerden biri *2030'a kadar bütün kız ve oğlan çocuklarının onları ilköğretime hazır hale getirecek kaliteli okul öncesi eğitimine erişimlerinin güvence altına alınması* yer almaktadır. Yapılan çeşitli araştırmalar sonucunda okul öncesi eğitime katılımın, çocukların zihinsel, sözel ve sosyal-duygusal gelişimlerinde belirleyici bir unsur olduğu çoğu kez belirlenmiştir. Bununla birlikte eğitim süreçlerinde akademik performansı oğrudan etkilediği ve yaşamlarının sonraki aşamasına hazırlamaya yardımcı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Türkiye'de mevcut okul öncesi eğitime katılım oranının düşük olduğu yapılan araştırmalarla saptanmıştır (AÇEV, 2017:7).

Bireylerde büyüme ve gelişmenin en hızlı olduğu 0–6 yaş aralığı kişiliğin, karakterin temelini atıldığı dönem olarak kabul edilmektedir. Bu gelişimi sağlıklı bir biçimde geçiremeyen bireyler ileriki yaşlarda sonradan farklı sorunlar yaşayabilirler (Kılıç, 2009:71). Bireyin kişisel iskeletinin, karakterinin olduğu bu dönemde ilk planda evrensel ve kendi toplumsal değerlerini öğrenmesi onun toplum içerisindeki yaşamını sürdürebilmesi açısından çok önemlidir. Bu bağlamda bireyin alışkanlıkları edindiği 0-6 yaş grubu eğitim işi uzmanlık isteyen bir alandır.

0-6 yaş grubu çocuklara yönelik eğitimin nasıl yapılması gerektiğine yönelik çözüm kendi köklerimizde mevcuttur. Toplumda dinin ve örfi kuralların hayata hâkim olduğu dönemlerde sosyal sorunlar az denecek kadar azdı. Çünkü o zaman sosyal hayatı tanzim eden din, örf ve adetler bilinçli bir şekilde yaşanmaktaydı. Dinden ve adetlerden gelen ahlaki güzellikler çocukluk döneminde (0-6 yaş) alışkanlık haline getirilmekteydi. “Eğitim-öğretimin esası, dinin ve ahlakın öğretilmesinden ibaretti” (Türk, 2011). Tabii ki bu eğitim çocuklara bilinçli ebeveynler, dede ve nineler veya eğitilmiş bakıcılar tarafından kazandırılırdı.

Bugünkü çekirdek aile modelinde baba ile anne de dışarıda çalışmakta, büyükbaba ve büyükanne ise çekirdek aile kavramının dışına çıkarılarak evden uzaklaştırılmıştır. Yani karakter eğitiminin, huyların, örf ve adetlerin, evrensel değerlerin ve dinin öğrenildiği, kazanıldığı 0-6 yaş arasında çocuklarımızın eğitimi neredeyse tamamen teknolojik iletişim araçlarına teslim edilmiş durumdadır. Televizyon, akıllı telefonlar, internet, elektronik oyuncaklar vb. araçlar gelecek nesillere şekil vermektedir.

Ergüney (2017) okul öncesi çocuklara yönelik olarak internet üzerine yaptığı araştırmada şu sonuçlara ulaşmıştır:

Çalışma kapsamında, Ankara ilinde yaşayan okul öncesi dönemde ve 3-6 yaş arasındaki 16 çocuğun ebeveynleriyle derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler neticesinde, çocukların zamanlarının önemli bir bölümünü internet başında geçirdikleri tespit edilmiştir. Çocuklar internet erişimini tablet, bilgisayar ya da ebeveynlerinin cep telefonları üzerinden gerçekleştirmektedirler. Çocuklar internet üzerinden içerik tercihlerini kendileri yapmaktadırlar. Bu tercihler genellikle oyun oynamak, çizgi film ve video seyretmek yönünde olmaktadır. Çocukların internet kullanımı, aile içi iletişimlerini ve sosyalleşmelerini olumsuz yönde etkilemektedir. Ebeveynlerin bir kısmı, çocuklarını internet kullandıkları sırada hiç kontrol etmediklerini, zararlı içeriklere karşı herhangi bir önlem almadıklarını ifade ederken, bir kısmı da koruyucu filtre programlarıyla ya da gözlemlenerek suretiyle önlem aldıklarını belirtmişlerdir. Zararlı içeriklere karşı herhangi bir önlem almayan ailelerin çocukları internette şiddet, pornografi ve kötü alışkanlıkları teşvik edici nitelikteki içerikler karşısında savunmasız durumdadırlar.

Günümüzde özellikle 0-6 yaş çocukların gelişiminde dine ve toplumun dinamiklerine dayalı çocuk eğitimi bir kenara bırakılmış hangi temeller üzerine kurulu olduğu belli olmayan tanımsız bir modele geçilmiştir. O zamanlarda dinin ve geleneklerin toplumu tanzime yönelik kurallarını iyi bilen, yaşatan ve onları gelecek nesillerde aktaran kişileri, eğitimcileri, büyük aile içerisindeki (büyükbaba, büyükanne) büyüklerdi. Her evde onlardan mutlaka biri vardı. Hayatı yaşayarak tecrübe edinmiş bu bilge kişiler torunlarının eğitimi ile doğrudan ilgilenmekteydiler. Ayrıca anne ve babalara çocuk eğitimi vb. onların her alanda rehberlik etmekteydiler.

İslamiyetten önce çocukların süt anneye verilmesi önemli adetlerden birisiydi. Alemlerin Efendisi Hz. Muhammet Mustafa (SAV) da annesi Amine Hanım tarafından Halime Hanıma süt anneliğe verilmişti. Süt anne bebeği emzirmekle birlikte çocukluk döneminde onun her açıdan yetiştirilmesiyle de sorumlu idi (Bektaş, 2011:765).

Benzer bir adete göre Kırım Hanları ve soyluları çocuklarını Çerkezlere süt anneliğe verirlerdi. Kırım Hanlarının adlarının yanındaki “Giray” sözcüğü Hacı Giray’a süt annelik yapan Çerkez kabilelerinden birinin namı iken Çerkezlerin isteği üzerine Kırım Hanlarına unvan olarak verilmeye başlanmıştır (Arslan, 2002).

Osmanlı şehzadelerinin yetiştirilmesi de bunlara benzer bir geleneğe dayanmaktadır. Lala adı verilen kişiler şehzadelerin her yönden yetiştirilmesinde önemli rol alırlardı. Şehzade Mehmet (Fatih Sultan) doğduktan sonra bakımını Daya Hatun adlı bir dadı yapmıştır. Sultan Mehmet, Bosna seferine çıkmadan önce Boşnakça-Sırpça-Hırvatçayı iyi bir şekilde biliyordu, çünkü onun yetiştiren Sırp Mara Hatun da Fatih üzerinde birtakım etkiler bırakmıştı (Kuşat, 2003:136).

Bugün diğer toplumlara bakıldığında 0-6 yaş, alışkanlıkları edinme çağındaki çocuklara yönelik kurumsallaşmaya varan yapılar söz konusudur. SSCB ve onun eğitim sistemini sürdüren yerlerde okul öncesi çocuklara yönelik etkili eğitimin yapıldığı yerler Detskiy Sad (детский сад) yani Çocuk Bahçesi adıyla bilinen kurumlardır (Пантелеева, 2013). SSCB'den ayrılan Türk halklarında hala bu eğitim şekli Balalar Bahçası adı ile sürdürülmektedir.

Batı toplumlarında özellikle 4 ve 5 yaş çocuklar için edinmeye dayalı bu yapılanmaların adı Kindergarten (Çocuk Bahçesi) olarak bilinmektedir (The Full-Day Early Learning – Kindergarten Program, 2010-11). Türkiye'de sadece 5-6 yaş grubu çocuklar için daha çok öğrenmeye dayalı okul öncesi eğitim olarak bilinen anaokulları mevcuttur. Ancak bunlar da daha çok okul vazifesi görmektedir. Dikkat edileceği üzere Batı'da ve Rusya'da bu kurumlara bir okul gözüyle bakılmamış, çocuk bahçesi adı verilmiştir. Orası bir oyun yeridir, oynarken toplumun temel ilkelerinin çocuklara edindirildiği ortamlardır.

Tüm dünyada yaygın olan Balalar Bahçası (Kindergarten / Detskiy Sad) adından da anlaşılacağı üzere bir okul değildir. Orada eğitim-öğretime yönelik bir müfredat uygulanmaz. Orası bir kreş, yani çocuk bakım evi de değildir. Balalar Bahçası'nda çocuklara tamamen ahlaki, evrensel ve örfi değerler öğretilmektedir. Yalan söylemenin ne kadar kötü bir şey olduğu çocuklara bir bağlam (drama gibi) içerisinde öğretilir. Hırsızlık yapmanın, başkalarının parasını çalmanın yanlış olduğu öğretilir. Kırmızı ışıkta durması gerektiği, yere tükürmenin kötü bir davranış olduğu öğretilmektedir. Ahlak, evrensel değerler ve kendi örfünü bilen bireylerden topluma zarar gelmez. Tam tersine onlar olumsuzlukları bu kavramlar çerçevesinde çözerler.

Yazılı kaynakların çok olmadığı dönemde büyükler, çocukların kişisel eğitiminde sözlü kaynakları kullanmaktaydılar. Evrensel değerleri içeren mesaj içerikli masallar, hikayeler, kıssalar vb. en önemli eğitim araçlarıydı. Örneğin Dede Korkut Hikayeleri bağlamda dikkati çekmektedir. Uyumaz, (2012:136) *Dede Korkut Hikayeleri'nde Çocuk Eğitimi* konulu yüksek lisans tezinde cömertlik konusunun Dede Korkut Hikayelerinde şu şekilde ele alındığına vurgu yapmıştır:

Cömertlik erdemli bir kişinin sahip olması gereken başlıca özelliktir. Özellikle hikâyelerin sonunda Dede Korkut dua ederken “Bu destan Deli Dumrul'un olsun benden sonra alp ozanlar söylesin anlı açık cömert erenler dinlesin.” diyerek dua eder ve toplum içinde anlı açık ve cömert insanların önemini vurgular. Ayrıca her yıl toy düzenleyen Kazan Bey düzenlediği bu şenliklerde ihtiyaç sahiplerine elbise, kaftan, çadır, otağ bağışlar ve cömertliğini gösterir.

Evrensel değerlerle birlikte milli değerlerin, kültürün de çocuğa edindirilmesi çok önemlidir. Çocuk, dünyaya geldikten sonra içinde yaşadığı çevreden ana dili, kültürü ve değerleri öğrenmeye başlar. Çocuklar bilinç dışı bu dönemde iyi bir dinleyicidirler ve çevrelerinden işittiklerini hızlı bir biçimde öğrenirler. Örneğin belli bir ritim ve sevgiyle söylenen ninniler hem dil öğretiminin hem de kültür öğretiminin ilk aşamasıdır. Ninnilerin, içinde barındırdıkları söz, müzik ve ezgi dil zevki ile sevgi ve ait olma duygusunu kazandırır (18,19). 0-6 yaş grubundaki çocuklara öğretilmesi gereken temel değerler; beşik, anne, baba, akraba vb. ninniler aracılığı ile bu dönemde kazandırılır (Karaca ve Öngün; 2017:29-30). Çocukta kalıcı bir milli şuurun oluşturulması onu gelecek nesillere aktarması bakımından üzerinde durulması gereken bir konudur.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye'de okul öncesi çocukların eğitimine yönelik çalışmaların yetersiz olduğu bu çalışma sonucunda elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır. Okul öncesi çocukların eğitimine yönelik olarak mutlaka uzman kişiler eşliğinde, mesele politize edilmeden hızlı bir eylem planı yapılmalıdır.

Elde edilen bulgulara göre Türkiye'de okul öncesi eğitimi içeren sadece ilkökul öncesini kapsayan anaokulu eğitimi dışında devlet kontrolünde herhangi bir eğitim verilmediği anlaşılmıştır.

Toplumları ayakta tutan ve onu geleceğe taşıyan evrensel değerlerin edinilme yaşı olan 0-6 yaş grubu çocukların eğitiminin eksikliğinin toplumda sosyal bir çöküntüye yol açacağı belirtileri açıkça görülmektedir. Evrensel değerleri içerecek eğitim mutlaka doğru bir şekilde verilmelidir.

Söz konusu çocukların eğitimine yönelik yurt dışındaki modellere bakıldığında genellikle oyun içerikli ancak oyunla birlikte bilinçli bir eğitimin verildiği kurumlar dikkat çekmektedir. Bu bağlamda devlet kontrolünde, özel teşebbüse de fırsat verilerek benzer yapıların oluşturulması gerekmektedir.

Eğitim fakülteleri bünyesinde okul öncesi eğitimi içeren uzmanlar yetiştirecek bölümler açılmalıdır. Ya da anasınıfı öğretmenliği kavramı genişletilerek daha küçük yaş çocukların eğitimini de kapsayacak şekilde genişletilebilir.

Anne babalara bu yaş grubu çocukların eğitiminin gerekliliğine, önemine yönelik seminereler verilmelidir. Bu dönemde çocukların gelişiminde hem anne hem de babanın rolü iyi kavratılmalıdır.

Problemin çözümüne yönelik eğitimin nasıl yapılması gerektiğine dair çözüm kendi tarihi birikimimizde mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Sadece onun modernize edilmesi gerekmektedir.

Sağlıklı bir toplum sağlam temeller üzerine, sağlam bireyler üzerine kurulur. Bu kapsamda bireyin temelde sağlam yetiştirilmesi 0-6 yaş çocuklarının kişilik gelişimine yönelik kurumlara ihtiyaç vardır. Bugünün anne babalarının bu hassas süreçte çocukların kişilik gelişimlerine yapacağı katkı sınırlıdır. Bu iş eğitim almış profesyonellere bırakılmalıdır. Bu dönemde onların eğitiminde onlarla empati kurabilecek ve söz konusu toplumsal, ahlaki ve evrensel değerleri öğretebilecek eğitmenlere gereksinim büyüktür.

KAYNAKÇA

AÇEV, (2017). Türkiye’de Erken Çocukluk Bakımı ve Okul Öncesi Eğitime Katılım, İstanbul:Anne Çocuk Eğitim Vakfı.

Arslan, M. (2002). “Giray Unvanı”, Türk Dünyası Tarih Kültür Dergisi, Sayı. 183(3).

Bektaş, E. (2011). “Diyarbakırlı Kâmi ve Mevlid’i”, Turkish Studies 6(1), 755-835.

Bloom, B. (1964). Stability and Change in Human Characteristics. Willey, New York.

Demir N. (2008). “Avrupa’da yaşayan 0-6 yaş grubu Türk çocuklarına Türkçe ve Türk kültürünün öğretilmesinde kullanılabilir bir materyal: “Türk ninnileri”. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research, 1(5): 224-40.

Doğaner, U. T. (2017). Türkiye’de Suç İstatistikleri Neye İşaret Ediyor? <http://umutfelsefeokulu.blogspot.com/2017/06/turkiyede-suc-istatistikleri-neye.html> (Erişim Tarihi:20.05.2018).

Ergüney, M. (2017). “İnternetin Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklar Üzerindeki Etkileri Hakkında Bir Araştırma”, ulakbilge, 5(17):1933

Güneş, F. (2010). “Ninnilerin çocukların dil ve zihinsel gelişimine etkisi”. Journal of World of Turks-ZfWT, 2(3): 27-38.

Kabadayı, A. (2009). “Ninnilerin çocuğun gelişim alanlarına katkılarının içerik açısından incelenmesi: Konya örneği.” Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(1): 276-89.

Karaca, S. & Öngün, E. (2017). “Ninnilerle Büyümek, G.O.P. Taksim E.A.H. JAREN”, 3(Ek sayı):28-32.

Karasar, N. (2007). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (17.baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kılıç, A. (2009). Gelişim Dönemleri ve Ergenlerde Ruhsal Sorunlar, Davranış Bilimleri Yüksek Lisans Tezi, Newport International University, İstanbul.

Kızmaz, Z. (2012). “Gelişmekte Olan Ülkelerde Suç: Suç Oranlarının Artışı Üzerine Sosyolojik Bir Çözümleme” Mukaddime, 5:54

Kuşat, A. (2003). “Fatih Sultan Mehmet’in Kişiliği ve Fetihteki Rolü (Psikanalitik Bir Yaklaşım)”, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 14(1). 131-148

MEGEP, (2009). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Çocuğun Gelişimi. Ankara:MEB

Metin, Ş. & Akbaş, U. & Yıldız, H. & Özyayın, L. (2017). “Türkiye’de 0-3 Yaş Çocuklara Yönelik Gerçekleştirilen Lisansüstü Tez Çalışmalarının Gözden Geçirilmesi”, Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi/International Journal Of Early Childhood Educaiton Studies, 2(1):40

Myers, R. (1990). Different Models in Early Childhood Development. Different Models in Early Childhood Education. Unicef. İstanbul

Пантелеева, Н. Г. (2013). “Социальное партнерство детского сада и родителей”, Электронный журнал «Психологическая наука и образование psyedu.ru» 4, 182-189

Özdemir, O. & Özdemir, P. G. & Kadak, M. T. & Nasıroğlu, S. (2012). “Kişilik Gelişimi, Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar”, Current Approaches in Psychiatry, 4(4):568

Uyumaz, G. (2012). “Dede Korkut Hikayeleri’nde Çocuk Eğitimi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Öğretmenliği Programı, İzmir.

The Full-Day Early Learning–Kindergarten Program (2010-11). Introduction, http://www.edu.gov.on.ca/eng/curriculum/elementary/kindergarten_english_june3.pdf (Erişim Tarihi:30.10.2014).

Türk, İ. C. (2011). “Osmanlı Devleti’nde okul öncesi eğitim”, Milli Eğitim, 192:161

TÜİK, (2017). Dönemsel Gayrisafi Yurtiçi Hasıla, IV. Çeyrek: Ekim – Aralık.

Yıldırım, A., & Şimşek. H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, D. (2016). “Uluslararası Dil Dergilerinde Yayımlanan Makalelerin Amaç/Konu ve Yöntem Açısından İncelenmesi”, GEFAD / GUJGEF, 36(2):403

Yılmaz., N. (2003). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimi, Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar (Edt: Sevinç, M.). İstanbul: Morpa Yayınları.